

Govor ministra za finance dr. Andreja Bajuka ob prvi obravnavi paketa davčne zakonodaje (predlog Zakona o dohodnini)

Državni zbor Republike Slovenije, 3. oktober 2006, (21. izredna seja)

Spoštovani gospod predsednik, spoštovane poslanke in poslanci! Pred vami je obravnava prvega predloga zakona, ki sodi v paket davčnih zakonov, ki vam jih je vlada predložila v obravnavo in sprejem v okviru davčne reforme. Predlog zakona o dohodnini je temeljni pravni akt, s katerim se v Sloveniji obdavčuje dohodek fizičnih oseb. Temeljni cilj predloga zakona je zmanjšati davčno obremenitev aktivnih dohodkov fizičnih oseb z dohodnino. Predlagamo, da se razbremenitev doseže predvsem s povečanjem obdavčenega dela dohodkov, to je preko povečanja splošne olajšave iz 2522 evrov na 2800 in preko zmanjševanja progresivnosti obdavčitve aktivnih dohodkov, to je preko drugačne strukture davčnih razredov, zmanjševanje števila davčnih razredov in zmanjšanje višine stopenj.

Pri predlogu davčnih stopenj je vlada naredila bistven premik k zmanjševanju števila davčnih razredov in zmanjševanju višine najvišjih stopenj. Lestvica bo imela to razliko od veljavne lestvice s petimi razredi 16, 33, 37, 41 in 50 % na tri davčne razrede s stopnjami od najnižje v višini 16 %, potem 27 % do najvišje v višini 41. Rad bi tudi poudaril, da v najnižjem razredu v predlogu predlagamo tudi povišanje števila zavezancev, ki spadajo v ta prvi razred, in sicer za 8% zavezancev. Poleg temeljnega izhodišča je vlado pri pripravi predloga zakona vodilo tudi spoznanje, da mora biti davčni sistem enostaven za izvajanje tako pri davčnih zavezancih kot pri davčni upravi. Poenostavitev sistema pa tudi zmanjšuje stroške pobiranja dohodnine, kar z vidika zagotavljanja sredstev ni zanemarljivo.

Spoštovani, koncept obdavčevanja dohodkov posameznikov temelji na načelu, da se del dohodkov iz aktivnosti obdavčuje sintetično s progresivnimi davčnimi stopnjami, drug del odhodkov iz premoženja pa posamično po proporcionalni davčni stopnji. Posamezne bistvene spremembe so pri posameznih vrstah dohodkov naslednje. V poglavju o dohodku iz zaposlitve se poenostavljajo določbe, ki se vežejo na razmerja med delodajalcem oziroma naročnikom storitve in delavcem oziroma osebo, ki je prevzela upravljanje določenega dela oziroma storitve, to je 18. člen zakona. Prav tako pomeni bistveno poenostavitev določitev dohodka iz posameznega posla kot dohodka iz zaposlitve. Zavezancu, ki prejema dohodke iz delovnega razmerja iz tujine, ponavljam, zavezancu, ki prejema dohodke iz delovnega razmerja iz tujine bo dana možnost uveljavljanja zmanjšanja davčne osnove za stroške prehrane med delom in stroške prevoza na delo in iz dela. Predlagamo, da se v predhodnih določbah, da to načelo prične veljati za obračun dohodnine v letu 2006. Pri dohodkih drugega pogodbenega razmerja se bo davčna osnova poleg normiranih stroškov v višini 10 % dohodka lahko zmanjšala tudi za dejanske stroške prevoza in nočitve. Za pokojnino se bo po novem štela tudi renta iz zgodnjega upokojevanja kmetov. Na področju obdavčitve dohodkov iz dejavnosti je predvidenih več sprememb, nekatere od njih so tudi posledica ureditve iz novega zakona o gospodarskih družbah. Prvič. Poslovanje se bo poenostavilo za večje število zavezancev, zavezancem z večjim obsegom prihodkov ta obseg bo sedanjih 6 milijonov tolarjev povečan na 10 milijonov tolarjev, to je na približno 42.000 evrov bo dana možnost, da se odločijo za ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodov.

Normirani odhodki so določeni v višini 25 %. Posebne izjeme za normiranje odhodkov so predvidene samo za kmetijsko in dopolnilno dejavnost na kmetiji ter za dejavnost domače in umetnostne obrti. Drugič. Določanje davčne osnove in davčnih olajšav za samostojne podjetnike bo v načelu vezano na rešitve v zakonu o dohodku pravnih oseb. Tretjič. Določbe povezane s prenehanjem dejavnosti bodo usklajene z novim zakonom o gospodarskih družbah, ki na novo ureja prenehanje podjetnika in statusno preoblikovanje podjetnika. Četrtič. Zaradi izboljšanja likvidnostnega položaja bo lahko zavezanec splošno olajšavo in olajšavo za vzdrževanje družinskih članov v načelu upošteval že pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Spoštovani, dohodki iz osnovne in kmetijske dejavnosti bodo načeloma izključeni iz dohodka iz dejavnosti.

Celotni dejavnosti kmetijstva in gozdarstva bo omogočen tudi prostovoljen prehod na ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali na podlagi normiranih odhodkov. Prvič bo za davčne namene določena kmetija kot gospodarski obrat. Tako določena kmetija lahko izbere poleg ugotavljanja davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov tudi način ugotavljanja davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, pri čemer mora izpolniti kriterij, da prihodek na družinskega člana ne presega 42.000 /?/ evrov v obdobju dvanajstih mesecev. Skladno z obravnavo kmečkega gospodinjstva kot ene dejavnosti in priznavanja, da dejavnost dejansko izvaja lahko eden ali več članov kmečkega gospodinjstva, se bo na ta način ugotovljena letna davčna osnova kmečkega gospodinjstva obdavčila pri nosilcu dejavnosti, kot da bi bila razdeljena na vse člane, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani iz naslova kmetijske in dopolnilne dejavnosti.

Tudi za dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti se z zakonom predvideva pomembna novost, po kateri naj bi se obravnavala kmetija kot celota in z ustrezno ureditvijo na drugih področjih tudi določila davčna obravnava dohodkov članov kmečkega gospodinjstva. S tem bo dan kmetiji status gospodarskega obrata za davčne namene. Davčna obravnava se bo tako uskladila s siceršnjo davčno obravnavo dohodkov iz drugih gospodarskih dejavnosti. Ta pristop je bistven z vidika poenostavitve poslovanja davčnih zavezancev in davčne uprave. Število zavezancev, ki bodo prijavili dohodke iz naslova osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, to se pravi katastrskega dohodka, se bo skrčilo le na zavezance, ki vsaj potencialno dosegajo več kot 200 evrov na kmetijo ali imajo v uporabi vsaj 40 čebeljih panjev. 70 % manj davčnih zavezancev bo iz tega naslova.

V zakonu se ustrezneje ureja obdavčitev dohodkov od proizvodnje vina in oljčnega olja ter čebelarstva, ki se po novem predlogu obravnavajo kot osnovna kmetijska dejavnost, ohranja pa se enak način določanja davčne osnove, kot je bil uveljavljen z novelo zakona o dohodnini spomladi tega leta, 2006, in sicer kot večkratnik katastrskega dohodka oziroma pavšalna davčna osnova na panj.

Davčna obravnava dohodka iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice v splošnem ostaja nespremenjena.

Spoštovani! Bistvene spremembe na področju obdavčevanja obresti, dividend in kapitala so bile opravljene že jeseni leta 2005, zato v predlogu zakona obdavčitev ostaja v splošnem enaka. Oprostitev obresti ostaja nespremenjena, razen v primeru

obresti iz varčevalne pogodbe po nacionalni stanovanjski varčevalni shemi, saj se oprostitev v tem primeru širi na pogodbe, sklenjene za najmanj 5 let. V skladu z izhodiščem dolgoročne obdavčitve kapitalskih dobičkov iz naslova vrednostnih papirjev in drugih deležev v kapitalu se bistveno spreminja opredelitev dividend. Kot dividenda se ne bo več obdavčevalo dohodkov iz naslova naslednjih transakcij: iz nominalnega povečanja osnovnega kapitala družbe, dividendam podobnih dohodkov, kot so opredeljeni po veljavnem zakonu, z izjemo dobička, ki se razdeli v zvezi z dolžniškimi vrednostnimi papirji, ki zagotavljajo udeležbo v dobičku plačnika; ta dohodek se obdavčuje kot dobiček iz kapitala.

V skladu z opredelitvijo dividend v predlogu zakona o davku od dohodkov pravnih oseb se bo kot dividenda po novem obdavčevalo prikrito izplačilo dobička. Vsa druga nadomestila, to je proizvod, storitve in druge ugodnosti, ki jih prejme zavezanec kot imetnik deleža v družbi, ki niso zajeta z opredelitvijo prekritega izplačila dobička pa se bo po predlogu proučevala kot drugi dohodek po poglavju drugi dohodki. Opredelitev kapitala po poglavju dobiček iz kapitala ostaja enaka kot po veljavnem zakonu. Delno se bo dopolnila opredelitev odsvojitve kapitala in delno spremenila tudi opredelitev transakcij, ki se ne štejejo za odsvojitve kapitala. Dividende se obdavčujejo po stopnji 20 %. Obresti se v letu 2007 obdavčujejo še po stopnji 15 % in z neobdavčenim delom bančnih obresti v obsegu 150.000 tolarjev ali 626 evrov. V letu 2008 in naslednjih letih pa po stopnji 20 % in z neobdavčenim delom bančnih obresti v obsegu 500 evrov. Stopnja regresivne obdavčitve dobička iz kapitala glede na obdobje lastništva ostaja nespremenjena.

Spoštovane poslanke in poslanci! Oprostitve dohodnine ostajajo enake kot po veljavnem zakonu, dodaja se jim še nekatere oprostitve, kot denimo oprostitve za subvencije za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja, dohodke za pripravljenost v civilni zaščiti, plačila za zavarovanje za nesreče pri delu pripadnikov reševalnih služb, denarne odškodnine prejete na podlagi pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja, prejemke za izvajanje socialno-varstvene storitve oskrbe, posmrtnine, dohodki v okviru Natura 2000 in tako imenovane vodne direktive EU, izplačila na podlagi zavarovanja za škodo na premoženju v zvezi s opravljanjem osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti. Pri davčnih olajšavah bo prišlo do bistvenih sprememb, saj naj bi v načelu povečana splošna olajšava nadomestila veljavne administrativno zahtevne olajšave.

Prvič, splošna olajšava se bo povečala za 11 %, iz 2.522 evrov na 2.800 evrov in je še vedno predvidena kot zmanjšanje davčne osnove. Temu ustrezno je tudi prilagojena posebna olajšava prejemnikov pokojnin 14,5 % na 13,5 prejete pokojnine.

Drugič, posebne olajšava za vzdrževane družinske člane so predlagane kot zmanjšanje davčne osnove v zneskih kot so določeni za leto 2006 in valorizirani z ocenjenim indeksom letne rasti življenjskih stroškov na podlagi sprejetega proračunskega memoranduma za leti 2007 in 2008. Družinske pokojnine in dohodki od dela prek študentskega servisa dijaka ali študenta se ne upoštevajo pri presoji in statusa vzdrževanega otroka. Za otroke, ki so v skladu s predpisi o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb za delo nezmožni bo priznana povečana olajšava tudi po 18 letu ne glede na starost.

Tretjič, študentska olajšava je določena v višini splošne olajšave in ni več pogojena z višino dohodka študenta.

Četrtoč, posebna osebna olajšava samostojnim in kulturnim delavcem in samostojnim novinarjem ostane nespremenjena. Imajo pravico do dodatnega zmanjšanja davčne osnove v višini 15 % njihovih prihodkov, letno do zneska 25 tisoč evrov. Izmed veljavnih olajšav se predvideva črtanje osebne olajšave, rezidentom po izpolnjenem 65 letu starosti tako imenovana "seniorska" olajšava in črtanje olajšave za različne namene po 112. členu zakona o dohodnini in olajšave za plačane zneske za rešitev stanovanjskega problema rezidenta 141a. člen o zakonu na dohodnini, ki bodo nadomeščene z večjo splošno olajšavo in blažjo progresijo.

Možnost samostojnega odločanja davčnih zavezancev za namenitev dela sredstev za splošno koristne namene, ki jo država običajno podpre z davčno olajšavo je v zakonu izpeljana preko tako imenovanega "odstopa" dela dohodnine oziroma namenitve dela dohodnine za donacije. Plačila, ki jih rezidenti namenjajo splošno koristnim namenom se po veljavnem zakonu obravnava v 112. členu, po katerem se osnova za dohodnine lahko zniža za ta plačila, vendar ne več kot za 2 % individualne davčne osnove. Ta olajšava je nadomeščena z novim instrumentom v 142. členu predlaganega zakona, po katerem bo lahko davčni zavezanec rezident namenil do 0.5 % svoje dohodnine z zakonom določen splošno koristni namen in s tem sam določil uporabo svoje dohodnine. V ta novi instrument pa bo vključena tudi možnost namenjenega dela dohodnine za delovanje političnih strank in reprezentativnih sindikatov.

Spoštovani gospod predsednik, spoštovane poslanke in poslanci predlagamo, da sprejmete sklep, da je predlog zakona primerna podlaga za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.